In het zonnetje met Son

Ludmila H. Martinez

De bekende presentator en docent Addonsito 'Son' Croes zet in deze nieuwe rubriek personen in het zonnetje die een belangrijke rol spelen of een bijdrage leveren aan de maatschappij. Deze week in het zonnetje: Ludmila H. Martinez, docent en filmmaker die sinds 2014 in het bezit is van een PhD in Educational Leadership.

Ludmila Martinez, beter bekend als 'Luty' werkt sinds 2017 als adjunct directeur bij het Ceque College. Martinez werd op 28 september 1956 in het ziekenhuis van olieraffinaderij de Lago geboren. Na de basisschool op het Rosario College in Oranjestad te hebben afgemaakt, ging ze naar de mavo op het Maria College. In die tijd werd onderwijs door nonnen aangeboden, legt ze uit. Martinez zat bij de eerste groep mavoleerlingen. Ze vertelt dat de mavo mooie herinneringen bij haar oproept, zo was haar eerste liefde een Europese Nederlander, een zogeheten 'macamba'. Ook de band met vriendinnen op school in die tijd is voor haar een mooie herinnering; zo had zij zich samen met drie andere vriendinnen flink verzet tegen het verbod op lange broeken voor meiden. "Samen met drie andere meiden vocht ik op het Maria College tegen het systeem dat de lange broek voor meiden verboden was en het is ons gelukt om het verbod op te heffen", zegt Martinez trots.

Studie

Na de mavo ging ze haar toenmalige vriend achterna bij het Colegio Arubano wat voor haar een onvergetelijk mooie tijd bleek. Daar heeft ze vriendschappen gesloten die nog steeds deel van haar leven uitmaken. Niet alleen vrienden maar ook docenten bij Colegio hebben een positief stempel op haar leven achtergelaten; van meneer Van Kraay die het vak geschiedenis gaf, meneer Habibe die Spaans gaf en ook Ramon Todd Dandare die haar kennis liet maken met de theaterwereld.

What happens in Texas

"Terwijl bijna al mijn vrienden naar Nederland vertrokken, ging ik met de beurs van de Lago naar de Texas Woman's University (TWU) in Denton, Texas. Dat is bij Dallas in de buurt", vertelt Luty emotioneel. "Na een jaar ging de relatie met mijn toenmalige vriendje uit." Op de TWU studeerde ze samen met Patsy Bislip (rip), Myrna Jansen en ook Miriam Baiz. Over de laatste zegt ze: "Tot op heden beschouw ik haar als mijn beste vriendin." Voor Martinez was haar studietijd een onvergetelijke tijd. "Toen was dat echt 'what happens in Texas, stays in Texas'. Na mijn studie 'bachelor of science in special education en mijn master of science in Education for the Emotionally Disturbed' te hebben gehaald in 1980 keerde ik terug naar Aruba. De eerste school waar ik op werkte was Scol Dununman."

Papiaments

Op het eiland Saba, leerde ze de Curaçaose schrijver Frank Martinus Arion kennen. "Zo kwam ik op Curaçao terecht. Op zijn Experimental Kolegio Erasmo, Skol Humanista na Papiamentu werd haar liefde voor de taal Papiaments geboren. "In 1996 keerde ik terug naar Aruba samen met mijn twee adoptiekinderen. Hier werkte ik in totaal twintig jaar als intern begeleider bij het EPB." Op Saba maakte Martinez onder meer deel uit van oprichting van het speciaal onderwijs op het eiland. "Samenvattend was het leven op Saba, ondanks enige frustratie, een ongelofelijk ervaring. Zowel het leven op Saba als de 'island hopping' door het Caribisch gebied, leverde vrienden voor het leven op", maakt ze duidelijk.

Theater en film

Naast haar baan als docent maakte ze ook deel uit van theatergroep Mascaruba. "Mijn eerste rol was 'Miss Sullivan' in het stuk 'Un trabao Milagroso'. Ook kreeg ik een hoofdrol in een lokale speelfilm."

Ze vertelt dat ze toen ze op Saba woonachtig was ook verder met haar passie voor het theatervak doorging. Zowel op Saba als op Aruba leerde ze veel op dit gebied van de St. Luciaanse dichter, toneelschrijver en schrijver Derrick Walcott. "Het aantal cursussen op mijn cv over theater maken, het schrijven, acteren en begeleiden op Aruba, Curaçao en Bonaire zijn ontelbaar. Het schilderen, opzetten en schoonmaken op het toneel waren geen uitzonderingen", aldus Martinez.

Abo so

Ze kreeg in 2013 een belangrijke rol als de tante van de hoofdrolspeler Raphaela Mahadeo in de Arubaanse speelfilm 'Abo so' (Juan Fransisco Pardo). "Samen met acteurs Miguel Genser, Tyron de Freitas, Daphne Marthijn en Addonsito Croes werd geschiedenis geschreven. Voor die eer ben ik eeuwig dankbaar." Ze legt uit dat ze van zowel Juan Fransisco Pardo van Cinearuba als filmmaker Rebecca Roos de discipline en organisatie in verband met film productie leerde. "BIj Ateliers '89 raakte ik ook bevriend met andere filmmakers, geluids- en cameramannen zoals Cedric Gei, Albert Bislick en Reggie Tromp." De groep is samen met alle assistenten en acteurs een hechte groep geworden die elkaar vrijwillig ondersteunt. "Er is weinig tot geen budget, maar toch blijven we produceren", zegt ze enthousiast.

Film still van 'Abo So'.

Shortfilms

Martinez produceerde zelf drie shortfilms. De eerste heette 'Dina' met het thema Alzheimer. Deze film werd genomineerd als beste shortfilm tijdens het Shortfilm Festival 2015. Verder werden 'Soledad 1' en 'Behind the carnival' speciaal voor de ShortCutz van Cinearuba geproduceerd. Haar nieuwste shortfilm wordt 'Papa corant' en komt in 2020 uit.

Boodschap

Voor aankomende en jonge filmmakers heeft ze de volgende boodschap: "Geloof in jezelf en volg je eigen dromen. Het leven gaat verder met en zonder een vader of moeder aan je zijde. Onderwijs vormt de sleutel voor jouw succes in de toekomst. Herken en neem afstand van 'foute' vrienden. Eet gezond, doe aan sport, drink veel water en ga op tijd naar bed." Aan de bevolking vraagt ze steun en aandacht voor de stichting waar ze deel van uitmaakt, Cinearuba. "De theater- en filmindustrie op Aruba mag niet komen te vervallen", aldus Martinez.

Son is behalve docent aardrijkskunde en geschiedenis, ook oprichter van het kindermagazine 'Kiniki', presenteert diverse culturele evenementen en ook het radioprogramma 'Arubanita' op MagicFM. Daarnaast werkt hij als vrijwilliger in diverse culturele organisaties.